

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY**

Bydgoszcz, 4 października 2020r.

Starość: RBG.412.19.2020.PD
WPEŁNIŁO
Kancelaria Ogólna
2020 -10- 09
5836
poz. rejestru
liczba załączników
podpis kancelarii

Pan
Marek Mieszko Gerus
Przewodniczący Rady Powiatu
Inowrocławskiego
ul. Mątewska 17
88-100 Inowrocław

Szanowny Panie Przewodniczący,

PA. 0003.133.2020

w odpowiedzi na interpelację Pana Włodzimierza Figasa - Radnego Powiatu Inowrocławskiego z dnia z 15 września 2020r. dotyczącą cen paliw w Inowrocławiu, wyjaśniam, co następuje.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu jest właściwy w sprawach ochrony konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r., poz. 1076 i 1086; dalej także: okikU) podejmowanej jedynie w interesie publicznym.

Działania przedsiębiorców w zakresie antymonopolowym (tj. w zakresie praktyk ograniczających konkurencję) Prezes Urzędu może oceniać z punktu widzenia możliwości nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym lub zawarcia niedozwolonego porozumienia ograniczającego konkurencję.

Należy zauważyć również, że zgodnie z art. 86 ust. 1 i 2 okikU każdy może zgłosić Prezesowi Urzędu na piśmie zawiadomienie dotyczące podejrzenia stosowania praktyk ograniczających konkurencję wraz z uzasadnieniem. Ww. zawiadomienie może zawierać w szczególności wskazanie przedsiębiorcy, któremu jest zarzucane stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję, opis stanu faktycznego będącego podstawą zawiadomienia, wskazanie przepisu ustawy lub TFUE, którego naruszenie zarzuca zgłaszający zawiadomienie, uprawdopodobnienie naruszenia przepisów ustawy lub TFUE oraz dane identyfikujące zgłaszającego zawiadomienie.

Do zawiadomienia dołącza się wszelkie dokumenty, które mogą stanowić dowód naruszenia przepisów ustawy, a im więcej wyczerpujących informacji będzie zawartych w zawiadomieniu, tym większa szansa, że stanie się ono rzeczywistym impulsem do podjęcia działań przez Prezesa Urzędu. Oczywiście pożądana byłaby sytuacja, w której zawiadomienie nosiłoby cechy wniosku o wszczęcie postępowania, a więc zawierało nie tylko wskazanie przedsiębiorcy, któremu zarzucane jest stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję, lecz także uzasadnienie faktyczne i prawne zarzutów oraz wskazanie - jeśli to możliwe - odpowiednich dowodów na ich poparcie.

W kontekście powyższego należy zauważyć, że zawiadomienie o podejrzeniu bardzo poważnego naruszenia przepisów okikU oparte zostało na obserwacji wysokości cen w jednej miejscowości.

Rozpatrując przedmiotowe zawiadomienie, należy zważyć na fakt, iż rynki sprzedaży detalicznej paliw mają charakter lokalny, co sprawia, że cechuje je struktura oligopolistyczna, charakteryzująca się obecnością kilku przedsiębiorców. Strukturę taką cechuje z kolei bardzo duża współzależność uczestników rynku. Współzależność tą wzmacnia jeszcze bardziej transparentność rynku charakteryzująca każdy oligopol, w tym

w szczególności rynek detalicznej sprzedaży paliw, oraz występowanie wyraźnego lidera cenowego - inicjatora zmian cen. Każdy uczestnik rynku w swoich zachowaniach musi brać pod uwagę zachowania swoich konkurentów (zwłaszcza lidera cenowego) i przewidywać ich reakcję na własne działania. Prowadzi to zazwyczaj do sytuacji, w której ceny rynkowe są wyższe niż w warunkach intensywniejszej konkurencji. Najczęściej nie może stanowić to jednak przesłanki dla przyjęcia, iż przedsiębiorcy działający na tym rynku związali się zakazanym przez prawo porozumieniem ograniczającym konkurencję.

Wysokość cen paliw na stacjach benzynowych zlokalizowanych w jednej miejscowości, nawet działających w ramach tej samej sieci, może mieć swoje źródło w wielu czynnikach jak np.

- kształt struktury konkurencji na poszczególnych rynkach lokalnych: liczba stacji różnych sieci, w tym tzw. tanich sieci, oraz stacji samoobsługowych,
- liczba stacji, których głównym celem nie jest maksymalizowanie zysku osiąganego na sprzedaży paliw,
- poziom średniego popytu na paliwa przypadającego na jedną stację: im większa wartość tak określonego popytu, tym wyższa, średnio rzecz biorąc, cena paliwa w danym mieście,
- wysoka transparentność lokalnych rynków detalicznej sprzedaży paliw: występuje zjawisko naśladownictwa cenowego.

Na podstawie licznych dotychczasowych doświadczeń UOKiK, dotyczących innych miast, ustalono, iż u wszystkich dystrybutorów paliw (zwłaszcza u większych operatorów), głównym czynnikiem decydującym o cenie sprzedaży detalicznej paliw na stacji jest poziom cen na stacjach konkurencyjnych. Do tego, co warto zauważyć, w przypadku najbardziej wpływowych stacji należących do dużych koncernów paliwowych, ceny ustalane są każdorazowo na szczeblu ponadlokalnym, regionalnym. Nie jest zatem tak, że o cenie paliwa danego dnia spontanicznie decyduje jej kierownik i to bez jakiegokolwiek konsultacji ze swoimi zwierzchnikami. Ponadto, czynnikami mającymi wpływ na cenę są relacje między cenami paliw a ceną gazu, poziom realizacji marż, wysokość kosztów utrzymania stacji, jakość produktu i obsługi, lokalizacja stacji, ilość punktów sprzedaży na lokalnym rynku, ewentualne utrudnienia drogowe, bliskość granicy i szereg innych.

Należy również zauważyć, że kluczowym czynnikiem dla kształtowania wysokości cen paliwa w danej okolicy jest obecność tańszych paliw, np. w stacjach przy marketach lub w tzw. „stacjach miejskich”. W kilku miastach Polski takie stacje, należące do spółek miejskich, już powstały (np. w Stalowej Woli¹, Tarnowie² czy w Płocku³). Inne miasta natomiast, jak np. Włocławek⁴, nagłaśniają kwestię społecznej potrzeby poczynienia takiej inwestycji dla dobra mieszkańców, którzy narzekają na zbyt wysokie ceny paliwa.

Sami przedsiębiorcy również potwierdzają, iż ceny stacji konkurencyjnych mają istotny wpływ na ostateczną cenę sprzedaży (w szczególności chodzi o stacje należące do dużych koncernów). Stałe monitorowanie cen konkurencji i raportowanie w tym zakresie do centrali należy do podstawowych obowiązków kierownika stacji paliw u wszystkich większych operatorów (na podstawie tych raportów podejmowane są stosowne decyzje cenowe przekazywane na stacje). Monitoring i dostosowywanie cen do „inicjatora zmiany ceny” (jest to najczęściej stacja większej sieci) skutkuje tym, iż w danym rejonie (przy jednej trasie, w mieście lub dzielnicy miasta) ceny detaliczne sprzedaży paliw samochodowych obowiązujące na stacjach należących do większych sieci stacji paliw - kształtują się na zbliżonym poziomie.

¹ <https://echodnia.eu/podkarpackie/miejska-stacja-paliw-w-stalowej-woli-juz-gotowa-sprzedaz-ruszy-w-lutym/ar/13772766>

² <https://www.mpetrol.pl/>

³ <https://www.kmplock.eu/www/stacja-paliw/>

⁴ <http://tu.wloclawek.pl/pis-chce-obizyc-ceny-paliw-we-wloclawku-miejska-stacja-benzynowa-taki-wniosek-pis-zlozylo-do-prezydenta-wloclawka/>

Przy kalkulacji cen uwzględniane są także takie okoliczności jak cena paliwa w dostawie, która aktualnie podlega sprzedaży, stan zapasów i ich cena, ilość sprzedanego paliwa w ostatnim okresie podlegającym ocenie itp.

Tak więc, zachowanie polegające na monitorowaniu cen konkurentów jest powszechnie stosowane na rynku sprzedaży paliw samochodowych (benzyn, oleju napędowego i LPG) i stanowi jeden z czynników wpływających na poziom cen detalicznych stosowanych przez przedsiębiorców prowadzących działalność na przedmiotowym rynku. Takie zachowania cenowe stacji paliw nie naruszają jednak przepisów antymonopolowych, nawet jeśli, jak w przypadku rynku paliw w Inowrocławiu, rezultatem tego jest wyższy poziom cen, niż w innych miejscowościach (co w odczuciu klientów mogło być efektem uzgodnień między przedsiębiorcami).

Należy także mieć na uwadze, że z interpelacji wynika, że ceny na stacjach paliw w Inowrocławiu różnią się od siebie. W takich warunkach cenowych trudno mówić o zmonie cenowej, gdyż konsumenci mają możliwość wyboru stacji o najniższej cenie. To z kolei w konsekwencji powinno prowadzić do obniżenia ceny przez stacje konkurencyjne, które w wyniku odpływu klientów do tańszych stacji tracą klientów. Taki mechanizm konkurencyjny prowadzi do obniżania cen średnich na rynku. Jako, że ceny na stacjach paliw w Inowrocławiu różnią się od siebie mechanizm konkurencyjny jest zachowany. Prowadzi to zatem do wniosku, iż na rynku lokalnym w Inowrocławiu konkurencja nie jest zaburzona i konsumenci mogą wybierać paliwo w niższej cenie.

Jeśli zaś konsumenci wybierają stacje oferujące paliwo w wyższej cenie, to wynika to często z innych czynników, tak jak dodatkowe usługi i produkty oferowane na stacjach sieciowych, jakość tych produktów i usług, czy też programy lojalnościowe prowadzone przez stacje sieciowe.

Mając powyższe na uwadze, brak jest obecnie podstaw do podjęcia działań w oparciu o przepisy okikU, w związku z podejrzeniem naruszenia przepisów tej ustawy.

Z poważaniem,

Z up. PREZESA
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Piotr Adamczewski
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Piotr Adamczewski